

۲۲ گونه هانتا ویروس باعث بیماری انسان

می شود

23 اردیبهشت 1405

استاد ویروس شناسی انستیتو پاستور ایران، در ارتباط با هانتاویروس، نکاتی را مطرح کرد.

دکتر مصطفی صالحی وزیری، مدیر خدمات تخصصی سلامت انستیتو پاستور ایران گفت: هانتا ویروس ها، گروهی از ویروس‌های نوپدید هستند که در خانواده ویروسی هانتاویریده طبقه بندی می شوند. تاکنون بیش از ۴۰ گونه هانتاویروس شناسایی شده که حدود ۲۲ گونه در انسان می توانند بیماری را باشند.

وی افزود: چونندگان مخزن طبیعی هانتاویروس‌ها هستند و هر گونه هانتاویروس معمولاً با یک یا چند گونه خاص از چونندگان ارتباط تکاملی و اکولوژیک پایدار دارد.

صالحی وزیری، با عنوان این مطلب که هانتا ویروس ها بدون ایجاد بیماری شدید در بدن چونندگان مخزن به طور مزمن باقی می‌مانند، گفت: چونندگان آلوده می‌توانند ویروس را به مدت طولانی از طریق ادرار، مدفوع و بزاق دفع کنند و بدین ترتیب محیط را آلوده سازند.

وی تاکید کرد: انسان عمدتاً از طریق استنشاق ذرات آئروسول شده ناشی از این ترشحات آلوده، به بیماری مبتلا می‌شود. سایر راه‌های انتقال شامل تماس مستقیم با ادرار/مدفوع، گاز گرفتن چونندگان و در موارد نادر مانند ویروس آندس (Andes virus) انتقال انسان به انسان نیز گزارش شده است.

صالحی وزیری با عنوان این مطلب که عفونت انسانی با هانتاویروس‌ها می‌تواند منجر به دو سندرم عمده شود، ادامه داد: سندرم هموراژیک با نارسایی کلیوی (HFRS) که بیشتر با سویه‌های دنیای قدیم مانند Hantaan، Seoul، Dobrava و Puumala مرتبط است و سندرم ریوی هانتاویروس (HPS/HCPS) که عمدتاً با سویه‌های دنیای جدید مانند Sin Nombre و Andes virus ایجاد می‌شود.

وی افزود: هر دو سندرم ریشه در اختلال عملکرد اندوتلیال عروق مویرگی و تشدید پاسخ سیستم ایمنی (immunopathogenesis) دارند. HFRS با علائمی مانند تب، سردرد، درد کمر و شکم، پروتئینوری، هماچوری، ترومبوسیتوپنی، خونریزی و نارسایی حاد کلیوی همراه است و میزان مرگ و میر بر اساس گونه ویروس ۵ تا ۱۵ درصد می‌باشد. در حالی که HCPS با ادم ریوی غیرکاردیوژنیک، شوک و نارسایی تنفسی حاد تظاهر می‌کند. نرخ مرگ‌ومیر HPS می‌تواند تا ۲۰ تا ۴۰ درصد برسد.

صالحی وزیری گفت: رخداد مرتبط با آندس ویروس در کشتی کروز در ماه می سال ۲۰۲۶ (اردیبهشت ۱۴۰۵) توجه جهانی را به طور مضاعف به هانتاویروس‌ها جلب کرد. با این حال، شواهد موجود نشان می‌دهد که خطر وقوع رخدادی مشابه در ایران در حال حاضر پایین است. اگرچه طی یک دهه اخیر

شواهدی از گردش هانتاویروس‌ها در انسان و جوندگان ایران گزارش شده است، مطالعات موجود بیشتر بیانگر گردش پراکنده ویروس بوده و تاکنون نشانه‌ای از بروز اپیدمی‌های گسترده یا انتقال پایدار انسان به انسان در کشور مشاهده نشده است.

این ویروس شناس تاکید کرد: مطالعات مرتبط با هانتاویروس‌ها در ایران از دهه ۱۹۸۰ با گزارش‌های پراکنده بالینی از موارد مشکوک به تب خونریزی‌دهنده همراه با سندرم کلیوی (HFRS) به‌ویژه در مناطق شمال‌غرب کشور، آغاز شد. با این حال، شواهد قطعی آزمایشگاهی تا سال ۲۰۱۴ در دسترس نبود. در این سال، بخش آربوویروس‌ها و تب‌های خونریزی‌دهنده ویروسی انستیتو پاستور ایران نخستین شواهد سرولوژیک و مولکولی عفونت هانتاویروس را در میان رفتگران شهرداری اصفهان گزارش کرد. در این مطالعه، شاخص‌های عفونت در ۹ نفر از ۲۰۰ رفتگر (۴,۵٪) شناسایی شد که اهمیت مواجهه شغلی با جوندگان و محیط‌های آلوده را نشان داد.

وی افزود: در ادامه، مطالعات دیگر دانش موجود درباره گردش هانتاویروس در ایران را گسترش داد. در سال ۲۰۱۹، بررسی بیماران مشکوک به تب‌های خونریزی‌دهنده ویروسی از استان‌های مختلف کشور، شواهدی از مواجهه با ویروس‌های Puumala و Hantaan را گزارش کردند. سپس مطالعات مولکولی، شناسایی یک گونه غیر پاتوژن به نام Tula orthohantavirus را در جونده *Dryomys nitedula* در شمال‌غرب ایران و Seoul virus را در رت‌های شهری تهران نشان دادند. این یافته‌ها گردش گونه‌های مختلف هانتاویروس در مخازن جوندگان کشور را تأیید می‌کند.

صالحی وزیری گفت: با وجود این یافته‌ها، تفاوت‌های مهمی میان وضعیت ایران و رخدادهای آندس ویروس مرتبط با کشتی کروز ۲۰۲۶ وجود دارد. نخست آنکه ویروس‌های شناسایی‌شده در ایران عمدتاً از هانتاویروس‌های اوراسیایی مرتبط با HFRS بوده‌اند، در حالی که ویروس آندس که در آمریکای جنوبی اندمیک است، تنها هانتاویروسی محسوب می‌شود که انتقال انسان به انسان در آن گزارش شده است و تاکنون هیچ شواهدی از انتقال انسان به انسان هانتاویروس در ایران و نیز وجود جونده مخزن اختصاصی آن (*Oligoryzomys longicaudatus*) در گزارش نشده است.

مرکز مشاوره حال خوب
دکتر رویا درویشی پیشه
متخصص روانشناسی
 استاد دانشگاه و ۳۱ سال سابقه مشاوره
 خانواده و امور نوجوانان و جوانان در مدارس

پاسجوژ سازمان نظام روانشناسی

وزارت ورزش و جوانان

پیش از ازدواج

ازدواج

زوج درمانی

مشاوره تلفنی
 تلفن هماهنگی و تعیین وقت
۰۹۱۰۲۹۰۶۷۵۸

وی افزود: دوم آنکه تاکنون هیچ اپیدمی یا طغیانی از سندرم های مرتبط با هانتاویروس ها در ایران گزارش نشده است. بخش عمده شواهد موجود در کشور حاصل مطالعات سرولوژیک، بررسی گروه های شغلی پرخطر یا مطالعات چونندگان بوده و نه خوشه های بالینی گسترده. این موضوع نشان می دهد که گردش هانتاویروس در ایران احتمالاً ماهیتی پراکنده، وابسته به مواجهه محیطی و با شدت بسیار کمتر نسبت به مناطق اندمیک آمریکای جنوبی یا شرق آسیا دارد. سوم آنکه شرایط اکولوژیک و اپیدمیولوژیک ایران با رخداد کشتی کروز تفاوت اساسی دارد. رخداد سال ۲۰۲۶ در محیطی بسیار محدود، متراکم و مرتبط با سفرهای بین المللی طولانی مدت رخ داد؛ شرایطی که با الگوهای معمول انتقال در ایران که بیشتر ناشی از تماس محیطی یا شغلی با چونندگان است، قابل مقایسه نیست.

صالحی وزیری گفت: از منظر بهداشت عمومی، پیام اصلی برای ایران نه انتظار وقوع اپیدمی های گسترده، بلکه ضرورت حفظ آگاهی و تقویت نظام پایش هدفمند است. توسعه ظرفیت های تشخیص آزمایشگاهی، افزایش آگاهی پزشکان و ادامه مطالعات پایش چونندگان می تواند به شناسایی سریع موارد پراکنده کمک کرده و در عین حال از ایجاد نگرانی غیرضروری در جامعه جلوگیری نماید. از دهه ۱۳۹۰ ظرفیت تشخیصی آزمایشگاهی عفونت های هانتاویروسی در بخش آربوویروس ها و تب های خونریزی دهنده ویروسی انستیتو پاستور ایران (آزمایشگاه مرجع کشوری) راه اندازی شده است. با این حال نیاز به ارتقا تست ها برای شناسایی گونه های جهان جدید هانتاویروس وجود دارد. بعلاوه انستیتو پاستور ایران در چارچوب پایش عوامل عفونی نوپدید و بازپدید در حیات وحش مطالعاتی بر روی شناسایی

هانتاویروس ها در جوندگان انجام داده است.

بنابر این گزارش، تا ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۵ سازمان جهانی بهداشت همچنان خطر جهانی مرتبط با رخداد ۲۰۲۶ را پایین ارزیابی می‌کند و شواهد فعلی از گسترش پایدار Andes virus خارج از مناطق اندمیک حمایت نمی‌کند. بنابراین احتمال وقوع رخدادی مشابه کشتی کروز در ایران در حال حاضر محدود ارزیابی می‌شود. با وجود این عدم بررسی کافی و گسترده وضعیت این ویروس‌ها در کشور، افزایش جمعیت جوندگان و تماس انسان-جوندگان در اثر فاکتورهای مختلف نظیر تغییرات اقلیمی، گسترش شهرنشینی و عدم کنترل موثر جمعیت جوندگان خطر انتشار این ویروس‌ها را در کشور افزایش داده است.